

การรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ
อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

เบญจมาพร หนูเกลี้ยง*, สรลลิตา ชนะแก้ว, มัลลิกา อินพรหม, บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง และ ศิริลักษณ์ หนูทอง

สาขาวิชาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110

*mallika763@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง และเพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 กลุ่ม ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า บทบาทความเป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมได้มีการแสดงบทบาทต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการแสดงบทบาทความเป็นจริงมากที่สุด ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 2.08$) และมีการแสดงบทบาทความเป็นจริงน้อยที่สุด ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 1.94$) ในขณะที่บทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมมีความคาดหวังในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความคาดหวังมากที่สุด ด้านการตรวจสอบและประเมิน ($\bar{X} = 3.86$) และมีความคาดหวังน้อยที่สุด ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.85$) เป็นต้น ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง พบว่า มีความแตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบและประเมิน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข โดยบทบาทที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: การรับรู้ ความคาดหวัง วิสาหกิจชุมชน

บทนำ

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ทำให้คุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนชาวไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มรากหญ้าที่ประสบปัญหาการมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีนโยบายจัดทำโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงานสร้างรายได้ด้วยตนเอง รวมทั้งต้องการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาให้สินค้ามีคุณภาพ มีจุดเด่น และสร้างมูลค่าเพิ่มให้เป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากหญ้าสู่รากแก้ว การจัดทำโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2544 โดยรัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่การบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและทางอินเทอร์เน็ต การรวมตัวเพื่อดำเนินการทางเศรษฐกิจระดับชุมชนเป็นการพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งส่งเสริมการเชื่อมโยงอย่างเกื้อกูลสนับสนุนซึ่งกันและกันกับธุรกิจขนาดใหญ่สู่ตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ (กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, 2544) การดำเนินการทางเศรษฐกิจระดับชุมชนเป็นกิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรภายในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม และช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด โดยมีการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

เพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูปการค้าและการบริการ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน อันจะนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน (วิสาหกิจชุมชน, 2561)

วิสาหกิจชุมชน เป็นรากแก้วพื้นฐานของเศรษฐกิจชุมชน เป็นการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพึ่งพาอาศัยมากกว่าแสวงหาผลกำไร วิสาหกิจชุมชนจัดเป็นกิจกรรมของชุมชนที่ชุมชนได้จากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยวๆ ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ และไม่ใช้กิจกรรมที่ซับซ้อนอะไร ล้วนแล้วแต่เป็นการทำกินทำใช้ ทดแทนการซื้อจากตลาดได้ และเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการเรื่องข้าว หมู เห็ด เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ น้ำยาสระผม สบู่ น้ำยาล้างจาน หรืออื่นๆ ที่ชุมชนทำได้เองโดยไม่ยุ่งยากนัก การทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่ายและยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจใหม่เข้มแข็งขึ้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี, 2558) นอกจากนี้ ยังเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นพื้นฐานที่เป็นจริงในชุมชน เพราะถ้าชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ก็จะเป็นการสร้างฐานที่มั่นคงให้กับประเทศได้ ตามเสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมันคงแข็งแรง ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศไทยเปรียบเสมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น โดยภาพรวมวิสาหกิจชุมชนของประเทศไทยในปี พ.ศ.2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 82,898 กลุ่ม โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด จำนวน 41,224 กลุ่ม รองลงมาคือภาคเหนือ จำนวน 14,059 กลุ่ม ภาคกลาง จำนวน 12,722 กลุ่ม ภาคใต้ จำนวน 7,987 กลุ่ม ภาคตะวันออก จำนวน 3,614 กลุ่ม และภาคตะวันตก จำนวน 3,292 กลุ่ม ตามลำดับ (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560)

ในพื้นที่ภาคใต้มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 7,987 กลุ่ม ซึ่งในจังหวัดพัทลุงมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 547 กลุ่ม โดยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอควนขนุน รองลงมาคือ อำเภอป่าพะยอม และอำเภอเมืองพัทลุง ตามลำดับ ในพื้นที่ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง มีกลุ่มวิสาหกิจจำนวน 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลูกผักเพื่อการค้า กลุ่มเตาปูนสุรากลั่น กลุ่มลำยองสุรากลั่น กลุ่มโหนดราสุรากลั่น กลุ่มทรัพย์สมบูรณ์สุรากลั่น กลุ่มชุมชนพาเพลิน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโคเนื้อลำปำ กลุ่มสุรากลั่นชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพาะเลี้ยงและแปรรูปสัตว์น้ำ และกลุ่มจักรพรรดิสุรากลั่น เป็นต้น (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชาวตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง เป็นการรวมกลุ่มของคนในพื้นที่ที่ต้องการดำเนินธุรกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมผลผลิตของคนในชุมชนมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ เป็นการเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่ายของชุมชนและครอบครัว และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านสังคม นอกจากนี้ก็ยังมีเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้แก่ชาวบ้าน การจัดตั้งและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจะสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหนึ่งในหน่วยงานนั้นก็คือองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานที่ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเน้นการสร้างโอกาสและเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ แก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่น ซึ่งเข้ามามีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นระดับพื้นฐานได้มีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องตระหนักและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่น การปฏิบัติของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจะสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหวังเพียงใด ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่น ซึ่งถ้าสามารถทราบได้ว่าบทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับใด ก็จะเป็นประโยชน์ในการวางแผน การพัฒนา การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น ทั้งนี้ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการกิจที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องและบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อคนในชุมชนรวมถึงสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้วย โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการตามแนวคิดของ Deming หรือที่เรียกว่า หลัวงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรการควบคุมคุณภาพ มาประยุกต์ใช้ หรือวงจร PDCA ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan : P) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เป็นต้น การดำเนินงาน (Do : D) หมายถึง การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การตรวจสอบและประเมิน (Check : C) หมายถึง การประเมินแผนการ

ดำเนินการ อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ เป็นต้น และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข (Act : A) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนให้ดียิ่งขึ้น (Deming, อ้างถึงใน สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, 2542)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ในส่วนของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนว่าเป็นไปตามที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนคาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยหลักการวงจรคุณภาพ PDCA พิจารณาการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและประเมิน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เป็นต้น ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะนำไปสู่การหาหรือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในตำบลลำปำให้ประสบความสำเร็จในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกทุกคนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 124 คน จากกลุ่มวิสาหกิจทั้งหมด 10 กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกผักเพื่อการค้า จำนวน 14 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตาปูนสุรากลั่น จำนวน 7 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนล่ายองสุรากลั่น จำนวน 7 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มโหนดราสุรากลั่น 14 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทรัพย์สมบูรณ์สุรากลั่น จำนวน 7 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพาเพลิน จำนวน 7 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโคเนื้อลำปำ จำนวน 26 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นชุมชน จำนวน 9 คน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพาะเลี้ยงและแปรรูปสัตว์น้ำ จำนวน 25 คน และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักรพรรดิสุรากลั่น จำนวน 8 คน เป็นต้น

เครื่องมือในการวิจัยหรือผลทดลอง

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย การระบุชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิก เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน อาชีพหลัก ตำแหน่งหรือหน้าที่ในกลุ่ม และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับหลักวงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรการควบคุมคุณภาพ PDCA โดยลักษณะของแบบสอบถามส่วนนี้ เป็นมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open – End Response Questions) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยมีประเด็นสำคัญที่ควรศึกษา คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ PDCA เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม
- 2) สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม
- 3) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมนำปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสม การครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษาของการวิจัย
- 4) แก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
- 5) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลควนกรด อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้น คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถาม พบว่า ผลการประเมินแบบสอบถาม เท่ากับ 0.96

- 6) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ในขั้นตอน 6) ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริง
- วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย**

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม จำนวน 124 ชุด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package for Social Science) ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้บรรยายหรืออธิบายลักษณะต่างๆ ของข้อมูลที่ศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น
- 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลแล้วอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากร โดยใช้ความรู้เรื่องการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test) ซึ่งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ คือ 0.05

ผลและอภิปรายผล

สำหรับการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทความเป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบและประเมิน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เป็นต้น แล้วจึงนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมทุกด้าน

หลักวงจรคุณภาพ PDCA	บทบาทความเป็นจริง			บทบาทความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. ด้านการวางแผน	2.08	0.55	น้อย	3.85	0.73	มาก
2. ด้านการดำเนินงาน	1.94	0.48	น้อย	3.85	0.78	มาก
3. ด้านการตรวจสอบและประเมิน	1.95	0.53	น้อย	3.86	0.77	มาก
4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข	2.02	0.52	น้อย	3.85	0.73	มาก
รวม	1.97	0.73	น้อย	3.84	0.96	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทความเป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมได้มีการแสดงบทบาทต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการแสดงบทบาทความเป็นจริงในระดับน้อย โดยด้านที่มีการแสดงบทบาทมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 2.08$) ในขณะที่บทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคาดหวังในระดับมาก โดยด้านที่มีความคาดหวังมากที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบและประเมิน ($\bar{X} = 3.86$) เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวิวัฒน์ ไชยชาญกล้า (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การรับรู้และความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของกองทัพอากาศในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น กรณีศึกษาฐานทัพเรือสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยพบว่า การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทของฐานทัพเรือสัตหีบ โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ส่วนความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทของฐานทัพเรือสัตหีบดังกล่าว โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งการท่วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการทดสอบ คือ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานการทดสอบ บทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติการเปรียบเทียบบทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

การรับรู้และความคาดหวังของสมาชิก วิสาหกิจชุมชนต่อบทบาทขององค์การ บริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	t – test for Equality of Means					
	บทบาท	$\bar{X}$	S.D.	t	Df	Sig.
1. ด้านการวางแผน	ความเป็นจริง	2.08	0.55	-28.44	123	0.000*
	ความคาดหวัง	3.85	0.73			
2. ด้านการดำเนินงาน	ความเป็นจริง	1.94	0.48	-26.76	123	0.000*
	ความคาดหวัง	3.85	0.78			
3. ด้านการตรวจสอบและประเมิน	ความเป็นจริง	1.95	0.53	-25.76	123	0.000*
	ความคาดหวัง	3.86	0.77			
4. ด้านการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงแก้ไข	ความเป็นจริง	2.02	0.52	-26.70	123	0.000*
	ความคาดหวัง	3.85	0.73			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบ สรุปได้ว่า บทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบและประเมิน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยบทบาทความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทความเป็นจริงในทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ แสงทอง และพชรวิมล คชรรัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของคณะกรรมการบริหารกองทุนสุขภาพ ตำบลกะปำ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มี

วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระหว่างบทบาทที่ประชาชนรับรู้และบทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อคณะกรรมการบริหารในการจัดการกองทุนสุขภาพ โดยผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทความเป็นจริงในทุกด้าน แสดงว่าประชาชนคาดหวังให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ แสดงบทบาทด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบและประเมิน และด้านนำผลประเมินมาปรับปรุงมากกว่าบทบาทที่คณะกรรมการบริหารกองทุนได้ปฏิบัติจริง

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 124 คน สรุปได้ว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นเพศชาย จำนวน 77 คน และเพศหญิง จำนวน 47 คน ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มระยะเวลา 4-6 ปี

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมมีการรับรู้บทบาทความเป็นจริงในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการแสดงบทบาทความเป็นจริงในระดับน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข ด้านการตรวจสอบและประเมิน และด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ ในขณะที่บทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคาดหวังในระดับมาก คือ ด้านการตรวจสอบและประเมิน ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง พบว่า บทบาทความเป็นจริงและบทบาทความคาดหวังของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบและประเมิน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยบทบาทความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทความเป็นจริงในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการรับรู้ในการแสดงบทบาทความเป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ในด้านการวางแผน มากที่สุด ส่วนบทบาทที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคิดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำควรมีการปฏิบัติงานจริงมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงาน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลลำปำควรมีการปฏิบัติงานในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ที่ควรได้รับการศึกษาต่อเนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ คือ ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการนำเอาผลการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทาง เช่น การพัฒนาบทบาทการปฏิบัติงานจริงที่อยู่ในระดับน้อย ให้มีการปฏิบัติงานจริงเพิ่มขึ้น เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ที่ว่าการอำเภอเมืองพัทลุง ที่อนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลต่างๆ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

บรรณานุกรม

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2544). *หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์*. กรุงเทพฯ : ไทยพานิช.

กิตติศักดิ์ แสงทอง และพชรวิมล คชรรัตน์. (2559). การรับรู้และความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของคณะกรรมการการบริหารกองทุน
สุขภาพ ตำบลกะปำ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(1), 131-138.

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). สืบค้นจาก https://www.m-society.go.th/intro/intro_asean.html

ณัฐวัฒน์ ไชยชาญกล้า. (2558). *การรับรู้และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทของฐานทัพเรือสตงในการพัฒนาการท่องเที่ยว
ท้องถิ่น อำเภอสตง จังหวัดชลบุรี*. (ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).

วิสาหกิจชุมชน. (2561). สืบค้นจาก <http://www.sceb.doe.go.th/Ssceb2.htm>

สมศักดิ์ สินธุระเวชัย. (2542). *มุ่งคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี. (2558). สืบค้นจาก http://www.nonthaburi.doe.go.th/index_01.html